

SŁOWO OD REDAKCJI

Kategorie „mężczyzna” i „męskość” są dziś oświetlane z wielu perspektyw badawczych i budzą zainteresowanie przedstawicieli i przedstawicielek różnych dyscyplin humanistyki. Sprzyja temu ich współczesne rozumienie, które ukształtowało się wraz z odejściem od przekonania o istnieniu „prawdziwej męskości”, pozornie naturalnej i uniwersalnej wizji, powszechnie obowiązującego wzorca przekazywanego przez takie instytucje jak rodzina, szkoła, wojsko; modelu, któremu należało sprostać. Zwrócenie uwagi na wieloznaczność męskości, zależność tej kategorii od momentu historycznego, szerokości geograficznej, kultury, rasy, klasy, uwarunkowań politycznych i społecznych sprawiło, że obserwujemy jej pluralizację, a także destabilizację i dewaluację jej dominującej, jednolitej wizji, co niekiedy bywa utożsamiane z kryzysem. Męskie tożsamości są dziś wieloznaczne i wielowymiarowe, otwarte i podważalne, płynne, natomiast „męskość” jest traktowana jak otwarty projekt, który może być realizowany na różne sposoby.

Badacze i badaczki coraz częściej zadają pytanie o to, na czym polega bycie mężczyzną i jakie jest miejsce męskości w (po)nowoczesnym świecie. Proponują refleksję nad procesem (de)konstruowania męskich tożsamości w dawnej i współczesnej kulturze, śledzenie różnorodnych reprezentacji męskości i niemęskości, ich lokalności i indywidualności, obserwację związków męskości z przemocą, dominacją, mizoginią z jednej strony, a z drugiej eksplorację przestrzeni męskiej niepewności, kruchości, cierpienia, słabości, świadectw przekraczania genderowych podziałów. Przyglądają się fantazmatowi „prawdziwej męskości” i rysującym się w nim pęknięciom, szczelinom otwierającym możliwość transgresji, obszarom leżącym na nieokreślonej granicy pomiędzy męskością i chłopczością, wielorakim sposobom produkowania męskości w języku, kulturze, mediach, edukacji.

Te rozważania były inspiracją dla ósmej edycji konferencji „Obszary Polonistyki”, której rezultatem jest niniejsza monografia – *(De)konstruowanie męskości. (De)mitologizacje, (de)iluzje i (de)heroizacje męskości w literaturze, kulturze i języku*. Część pierwsza składa się z artykułów literaturoznawczych, kulturoznawczych oraz filozoficznych, druga zaś z analiz lingwistycznych. Młodzi naukowcy i naukowczynie podjęli tematy stereotypów męskości w aforyzmach, anegdotach i przysłowiach, wizerunku mężczyzny w mediach, męskości postkolonialnej, *queerowej* i (post)feministycznej, a także (auto)kreacji mężczyzn w utworach (auto)biograficznych, współczesnego kryzysu męskości i jej obrazów w powieściach historycznych.

Różnorodność ujęć i bogactwo wątków pokazują nie tylko możliwe drogi badawcze, ale również sprawiają, że czytelnicy i czytelniczki znajdą interpretacje, które ich zaintrygują. Zapraszamy do poznania zawikłałości relacji między mężczyzną a światem i mamy nadzieję, że zawarte w tej monografii rozważania będą inspiracją dla dalszych analiz dyskursu męskościowego.

Kinga Matuszko, Mikołaj Głos, Kazimierz Maciąg i Barbara Drozd